

Doğumunun 110. Yıl Dönümünde

ATATÜRK

MAKEDONYA'DA TÜRK LÜK COŞKUSU İLE ANILDI

Son yıllarda Avrupa ve Balkan Yarımadası'nda esen yumuşama ve demokrasi rüzgârı, Yugoslavya'daki Türklerin durumunu da olumlu yönde etkiledi. İlk kez örgütlenme hakkı tanınması sayesinde Makedonya'da *Türk Demokratik Birliği* kuruldu.

Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanı Sayın Namık Kemal Zeybek'in Ağustos 1990'da, Makedonya'ya yaptığı verimli faaliyetlere zemin sağladı. Bunların arasında en önemli etkinlik 23-26 Nisan 1991 tarihleri arasında, Atatürk'ün Doğumunun 110. Yıl Dönümü dolayısıyla Üsküp, Kalkandelen, Gostivar (Kozivar) ve Manastır'da gerçekleşti.

Makedonya Türk Demokratik Birliği Başkanı Sayın Mukbil Bağzat ve Makedonya'da Atatürk Konferansları Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Yusuf Hamza imzaları ile gönderilen resmi davetiyeler neticesinde, Türkiye'den Makedonya'ya dokuz bilim adamı gidip konferanslara katıldı: Prof. Dr. Yaşar Yücel, Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Dr. Hamza Eroğlu, Prof. Dr. Utkan Kocatürk, Prof. Dr. Nihat Nirun, Dr. Muzaffer Tufay, Prof. Dr. İsmail Parlatur, Prof. Dr. Cevdet Küçük ve Doç. Dr. Cihat Özönder. Adı geçen bilim adamlarının her biri değişik konularda birer bildiri, hepsi toplam dokuz konferans sundular. İşin ilginç tarafı, büyük salonların tıklım tıklım dolu olması ve konferansların izleyicilerce yaşlı gözlerle takip edilmesiydi. Gördüklerine, işittiklerine, yaşadıklarına inanamıyorlardı. Bu izlenimi sadece Türkiye'den giden dokuz profesör değil, Yugoslavya'da Türkçe basın-yayın organlarındaki, haberler de kanıtlamaktadır. Örneğin, Üsküp'te haftada üç defa çıkan "Birlik" gazetesinin 27 Nisan 1991 tarihli sayısında şunlar bildirilmektedir: "Üsküp, Kalkandelen ile Gostivar Konferanslarının ortak bir yanı vardı. Konu aynıydı fakat bir husus daha göze çarptı, her üç konferansta da salonlar tıka basa dolmuş, yer bulamayan izleyiciler ayakta durarak izliyorlardı. Gostivar'daki konferans salonu o denli büyük olmasına rağmen halk dışarıda kaldı. Yoksa bu, böyle konferansların daha sık yapılması gereğini gösteriyor mu?"

Yurdumuz ile Türkiye'den gelen ünlü bilim adamları kısa sürede kaynaştılar... Günlerdir Atatürk'ün 110. Doğum Yıl Dönümü kutlamalarının başarılı geçmesi için didinen TDB yöneticilerinin konferanslar sırasında keyifli oldukları göze çarptı. Neden olmasın? konferanslar başarılı olmuş, istenen amaçlara varılmıştı. Konferanslar Makedonya çapında yankılar uyandırmış, Türkiye-Yugoslavya, dolayısıyla Makedonya dostluğuna bir katkı olmuştu."

Üsküp "Birlik" gazetesinin en güçlü kalem erbabından biri olan Avni Abdullah'ın yukarıda sunulan değerlendirmesini özellikle "*Konferanslar Makedonya çapında yankılar uyandırmıştır*" sözlerinin daha ayrıntılı bir açıklamasına Priştine'de haftada bir çıkan "Tan" gazetesinin 29 Nisan 1991 tarihli sayısında rastlamaktayız: "Makedonya Türk Demokratik Birliği'nin Atatürk'ün 110. Doğum Yıl Dönümünün kutlanması dolayısıyla Üsküp, Kalkandelen

ve Gostivar'da düzenlediği "Atatürk Dizi Konferansları" büyük ilgi gördü. Makedonya'daki Türk halkı Atatürk'e ve Türk varlığına bağlılıklarını düzenledikleri sevgi gösterileriyle ifade ettiler. Bu başarılı konferansların birincisi 24 Nisan günü Üsküp Halklar Tiyatrosu'nda düzenlendi. Bu konferansa Türkiye'nin önde gelen bilim adamları, profesörler, Atatürk'ü yakından tanıyan kişiler katıldılar. Çok sayıda dinleyicinin, bilim adamının katıldığı bu konferansı Üsküp'te Avni Engüllü açtı. Daha sonra Makedonya'da Atatürk Bilimsel Konferansları Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Yusuf Hamza, bu dizi konferansların önemini ve bilimsel, tarihî değerini özetledi.

Üsküp'teki Konferansa Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Yaşar Yücel, Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Hasan Eren, Makedonya Bilimler Akademisi Üyesi Dr. Manol Pandevski ve Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Muzaffer Tufay katılarak, sundukları bilimsel tebliğleriyle Atatürk'ün kişiliğini, tarih içindeki yerini, ölümsüzlüğünü, Türklüğün dünyada yaşamasına olan katkılarını tarihî veriler ışığında anlattılar. Konuşmacılar dakikalarca selamlanıp, alkışlandılar.

Türkiyeli konuklar, ayrıca Üsküp'te Türklere ait olan tarihî yerleri, camileri ve kültür kurumlarını gezdiler.

25 Nisan günü Atatürk Bilimsel Dizi Konferanslarına devam edildi. Kalkandelen Kültür Evi Salonu'nda, Perşembe günü sunulan konferansı da halk büyük ilgiyle izledi. Kalkandelen'deki Atatürk Konferanslarına konuşmacı olarak katılan Prof. Dr. Hamza Eroğlu, Prof. Dr. Utkan Kocatürk ve Prof. Dr. Gligor Todorovski sundukları tebliğlerle dinleyicileri coşturdular.

Atatürk Konferanslarına katılan bilim adamları ve Türkiyeli konuklar öğleden sonra Raptişte, Yukarı ve Aşağı Banıçe köylerine gidip, bu yerlerdeki TDB şubelerini, camileri, tarihî yerleri gezip gördüler. Bu yerlerdeki TDB şube başkanlarıyla, yetkililerle ve halkla görüşüp konuştular. Halk her yerde bilim adamlarına sevgi ve yakınlık gösterisinde bulundu. Türkiyeli konuklar da kendilerini bu yerlerde yabancı bulmadıklarını ve öz yurtlarında larmış gibi hissettiklerini söylediler. Halk sokakta, yolda, çayhanelerde, evlerde, camilerde büyük ilgi ve saygı gösterdi.

Akşam üzeri Gostivar'daki Kültür Evi'nin salonunda konferansın açılış konuşmasını yapan Başkan Dr. Muzaffer Tufay, Atatürk'ün aydınlatıcı ışığına, tarihi rolüne değinerek bu yerde ve bütün Balkanlarda, Türklerin varlıklarını sürdürmeye kararlı olduğunu ve sürdüreceğini belirtti. Bu konferansın konuşmacıları Prof. Dr. Nihat Nirun, Prof. Dr. Cevdet Küçük, Prof. Dr. İsmail Parlatur, Doç. Dr. Cihat Özönder tarih içinde Atatürk'ün yerini, önderliğini, yüceliğini ve ölümsüzlüğünü yansıttılar. Kapanış konuşmasını yapan Dr. Muzaffer Tufay Türk varlığının bu yerlerde yaşayacağını, tüm milletlerle beraber daha güzel yarınlarda barışı kuracağını söyledi.

Cuma akşamı ise Üsküp Halklar Tiyatrosu'nda Üsküp "Yeni Yol" KGSD bir konser verdi."

Yukarıda sunulan yazıyı Priştine "Tan" gazetesinin önde gelen yazarlarından Bayram İbrahim kaleme almıştır.

Şimdi ise Türkiyeli konukların ortak izlenimlerini sunuyoruz: "Yugoslavya'nın Makedonya Cumhuriyeti'nde kaldığımız süre içerisinde (23-26 Nisan 1991), özellikle Türklerle yaptığımız temaslarda bu bölge Türklerinin dayanışma ve aydınlık içinde yaşadıklarını, Anadolu'dan gelen biz Türklere karşı samimî, içten bir bağlılık gösterdiklerini memnuniyet-

le müşahede ettim. Özellikle gençlerin ve okul çocuklarının kendilerini bize göstermek, tanıtmak için adeta yarışcasına bir gayret göstermeleri beni çok fazla duygulandırdı. Makedonya Türk okullarındaki öğretmenlerin, Türkiye'deki öğretmenlerden hiç de geri kalmayacak derecede üstün vasıflara sahip olduklarını söyleyebilirim.

Bizden manevî ve kültürel destek bekliyorlar. Kendilerini ihmal etmememizi istediklerini davranışları ve hareketleriyle bize her vesileyle göstermeye çalışıyorlar.

Sonuç olarak diyoruz ki, Makedonya Bilimler Akademisi ile sıkı bir ilişkide olmamız şarttır. Başta sosyal ve ekonomik konuların, daha sonra dil ve tarih konularının gelmesi şartıyla şuurlu bir ilmî ekibin sürekli olarak çalışması ve Makedonya Türklerine yardım etmemiz evvela insanlık borcumuz, sonra milli meselemizdir.*

